

ทักษะ ความรู้ พรสวรรค์ และเทปกาบ

ปรีดา ศิริชัยวัฒน์นันท์
www.sirichaiwatt.com

ทักษะ: ความรู้ พรสวรรค์ หลายคนอาจมองว่าคล้ายคลึงกัน หรือเป็นส่วนประกอบของกันและกัน แต่ถ้าเรามองถึงที่มาที่ไป ล้วนแตกต่างกัน อีกผมยังเชื่อว่า **สิ่งเหล่านี้กำหนดความสำเร็จของคนเราได้ และปิดกั้นการพัฒนาตนเองของหลายคนได้** ส่วนเทปกาบมางั้น? มันก็มีเรื่องของมันอยู่..

ตั้งชื่อบทความนี้ที่แรกไว้ว่า ทักษะ ความรู้ พรสวรรค์ และเทปกาบ? พอเขียนจบ อยากจะเพิ่มว่า “ทักษะ ความรู้ พรสวรรค์ และเทปกาบ? กับ มารดาโดนา” คงจะงงไปกันใหญ่ (ฮา)

เข้าเนื้อหาโดยตรง 3 สิ่งที่กล่าวไป เราจะลองแยกแยะดูว่าแตกต่างกันอย่างไรในบทความนี้ และมีแง่คิดประโยชน์อะไรในบริบทนี้

ความรู้: น่าจะเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ยาก เพราะเกิดได้จากทุกสัมผัสของคนเรา การได้เห็น (อ่าน) ได้ยิน ได้ลองสัมผัส ขึ้นอยู่กับว่าเป็นความรู้ด้านไหน แต่ทั้งสี่ล้วนเกิดขึ้นกลายเป็นความ จดจำ เรียนรู้บันทึกไว้ในสิ่งที่มีประโยชน์

ทักษะ: แปลความตามหลักว่า ความชำนาญ ที่อะไรๆ หากเกิด (ทำได้) เพียงครั้งเดียวนั้น จะเรียกว่า ชำนาญคงไม่ได้ ความชำนาญ ย่อมเกิดจากการลงมือทำหลายครั้ง หรือฝึกฝน จนมาประสบการณ์ นั่นก็ได้ ตรงนี้เปรียบกันระหว่าง ความรู้ กับความชำนาญ เราคงพอจะเริ่มเห็นความแตกต่าง

พรสวรรค์: ที่เขาบอกว่าสิ่งนี้มีมาแต่กำเนิด เรื่องนี้เป็นสิ่งที่บังคับไม่ได้ เลือกไม่ได้ แต่ในอีกด้าน โดยอย่างยิ่งในหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาแนวใหม่ เป็นไปทางให้ไม่เชื่อในเรื่องนี้ ซึ่งเดี๋ยวผมก็จะไล่เรียงกันไปดู

ทีนี้แล้วอะไรสำคัญสุดในการสร้างความก้าวหน้า หรือพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จ ถ้ามองจาก 3 สิ่งที่เรากำลังพูดถึงอย่างเท่าเทียม ไม่มีปัจจัยอื่น การมี พรสวรรค์ ย่อมน่าจะทำให้คนๆ หนึ่งก้าวหน้าไปได้ไกลกว่า ก็เพราะคนมีความรู้หรือมีทักษะ มีมากมาย แต่จะเก่งแค่ไหนก็ 모르.. คนมีพรสวรรค์ สิเก่งแน่นอน..

ถ้าคิดว่าไม่มีพรสวรรค์ ก็ไม่มีวันสำเร็จนะสิ ที่จริงใครมีพรสวรรค์?

ถ้าเราหลงคิดอะไรคล้ายๆ แบบนี้ ในเมื่อที่คนเก่ง คนสำเร็จ ต้องมีอะไรบางอย่างที่มากกว่าแค่ความรู้ ทั้งขณะนั้น ก็จะปิดตายการพัฒนาของคนๆ นั้นไปเลย เพราะว่าเมื่อเขารู้ (มีความรู้) ได้ลองทำ (มีทักษะ) และไม่สำเร็จ (ตั้งใจ) เขาอาจล้มเลิกไปด้วยเหตุผลว่า เราคงสู้พวกมีพรสวรรค์ ไม่ได้

จะว่าไปแล้วพรสวรรค์นั้น ไม่มีเลย ก็อาจรู้สึกละไม่ได้ เราอาจเคยสงสัยว่า คนบางคน เก่งอะไรง่ายตายเหลือเกิน จึงตอบความสงสัยนั้นว่า เพราะพรสวรรค์นี่แน่..

อยากให้ลองมาคิดดูกันแบบเป็นกลาง ปล่อยวางความเชื่อลง ก็อาจนึกได้ว่า อะไรที่เราเรียกว่าพรสวรรค์กับสิ่งหนึ่ง เช่น ในด้านกีฬา คนตัวสูง ใหญ่ ได้เปรียบในกีฬาบางประเภทใช่หรือไม่? เราจะเรียกว่าพรสวรรค์ได้หรือไม่? แน่ใจหลายคนคงบอกว่าไม่ใช่ แต่ก็คงมีที่หลงลืมมองอะไรบางมุมแบบนี้ไป แล้วไปรวมความเอาว่า มีพรสวรรค์ ทั้งที่แค่มีบางสิ่งได้เปรียบ

ในกีฬา หลายประเภทคนที่รูปร่างดูเสียเปรียบ ก็มีเก่งมากมาย เช่น ถ้าคุณดูฟุตบอล รู้จักตำนานนักเตะคนหนึ่ง คุณคงจะรู้จักดีเอโก้ มาราโดนา Diego Maradona นักฟุตบอลที่หลายคนยกย่องเก่งที่สุดในโลก สำหรับคนไม่รู้จักลองเสิร์ชดูรูปร่างเขา จะพบว่า ไม่น่าจะเก่งที่สุดได้เลย วิเคราะห์จากตรงนี้ถือว่าความเก่งของมาราโดนา คืออะไร หรือพรสวรรค์ คืออะไร การยิงประตู? การเลี้ยงบอล? การยืนตำแหน่ง? การวิเคราะห์คู่ต่อสู้? เราคงคิดว่าหาไม่เจอ หรือหลายคนบอก ก็ทั้งหมดนั่น.. ซึ่งไม่มีผิดเลย

แต่เมื่อคุณ ค่อยๆ แยกออกมาแล้ว คุณจะเริ่มรู้สึกได้ว่า ที่จริงในส่วนประกอบเหล่านั้น **ก็ล้วนเป็นทักษะ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การยิงประตู การครองบอล การอ่านเกมส์** ที่ต่างล้วนมีคนเก่งๆ ในแต่ละทักษะ เหมือนกัน เพียงแต่ อาจไม่เท่ากันบ้างหรือไม่เก่งไปหมด และมากกว่านี้ มาราโดนา ก็ไม่ได้เล่นดีตลอดเวลา เหมือนกันกับนักฟุตบอลเก่งๆ ทั่วไป ที่มีฟอร์มตกเป็นบางครั้ง ภาพรวมคือ เขาแค่มีระดับในทักษะต่างๆ ที่สูง รวมถึงรักษามาตรฐานการเล่นได้ดีกว่านักเตะคนอื่น นั่นทำให้เขาถูกยกย่องเก่งกว่าคนอื่น ซึ่งก็สมควรได้รับคำชมชื่น แต่แท้แล้วเชื่อว่าจะมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเหนือว่านักเตะทั่วโลกตั้งมนุษย์ต่างดาว ไม่มีทักษะอะไรที่นักเตะคนอื่นทำแบบมาราโดนาไม่ได้ (เว้น Hand of god ตบบอลเข้าประตู ฮ่า เรื่องขำๆ นะครับ)

ถ้าคิดตามกันทันตรงนี้ เมื่อเราแยกหรือแตกประเด็นออก ก็น่าจะทำให้คิดว่า **พรสวรรค์** มีเหตุผลมากขึ้น ว่ามันก็คือทักษะชนิดหนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงได้

ว่าต่อในด้านกีฬาที่จริงคนที่รูปร่างดี ร่างกายแข็งแรง ก็น่าจะเรียกว่ามีพรสวรรค์ทางกีฬานะ แต่เราก็มองว่าไม่ใช่ เพราะสิ่งที่เห็นคนรูปร่างดีใช้จะเล่นกีฬา เก่งซะหมด เราเชื่อแค่สิ่งที่เราเห็น

พรสวรรค์ คือคำตอบของสิ่งที่เราไม่เห็นที่เท่ากันหรือเปล่า? ซึ่งหากเปรียบเทียบด้านอื่น การมีรูปร่างดี คือ ต้นทุนที่ดี ถ้าเขาต่อยอดไปได้หลายคนก็อาจเรียกมันว่า พรสวรรค์ อีกอยู่ดี...

ดังที่กล่าว เพียงเพราะเราไม่เห็น และแน่นอนว่า มันยากที่จะเห็นที่ไปที่ไปของความสำเร็จของคนๆ หนึ่ง เชื่อว่าถ้าถามหลายๆ คนที่เขาประสบความสำเร็จ เขาก็คงบอกว่า "เขาไม่ได้มีพรสวรรค์" อะไร **มองพรสวรรค์ เป็นแค่ต้นทุนด้านหนึ่งที่คุณอาจคิดไม่ออกเอง** หลานชายผมคนหนึ่งที่ผมเห็นแบบใกล้ชิดมาตั้งแต่เกิด เขาเป็นนักวิ่งวัยประถม วิ่งได้เร็วมาก เด็กคนนี้มีพรสวรรค์แน่นอนในสายตาคนอื่น..

ด้วยความที่ผมเห็นการเติบโตของเขา ผมกลับไม่แปลกใจ พ่อของเขาใส่ใจสุขภาพลูกเขามาก พาไปเดินเล่นตั้งแต่เล็กๆ เป็นการออกกำลังกายทุกวัน และเป็นกิจวัตรที่เขาพาเดินเข้าออก ซอยบ้าน (ในกรุงเทพฯ) ด้วยระยะทางที่ผู้ใหญ่บางคนยังขี้เกียจเดิน วิ่งเพียงไม่ถึง 3 ขวบตี เด็กคนนี้เดินขึ้นภูเขาเที่ยวกับพ่อได้สบาย (ด้วยความเด็กที่สนุกมากกว่าเหนื่อย) และพ่อเขาไม่เคยคิดหรือวางแผนว่าจะต้องให้ลูกเป็นนักวิ่ง นักกีฬาอะไรเลย.. พรสวรรค์การวิ่งเด็กคนนี้มีหรือไม่? หรือบังเอิญได้ขาที่แข็งแรงจากรูปแบบชีวิตดังกล่าว?

ในยุคสมัยที่การเลี้ยงเด็กล้วนมีข้อมูลทางการแพทย์มากมาย หลายคนรู้จักคำว่า กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ เด็กคนหนึ่งวาดรูปได้ดี ก็เพราะกล้ามเนื้อพวกนี้บังคับมือไม่ใช่หรือ ยุคนี้พ่อแม่ที่ใส่ใจอาจฝึกได้ เด็กสมัยนี้จึงปิด iPad ได้รวดเร็ว (ฮา) ยุคสมัยก่อนมันก็อาจเกิดเพราะความบังเอิญของเด็กคนหนึ่งในการเลี้ยงดู พ่อเขาอาจปั่นควาย วางไว้ข้างๆ เด็กจับเล่นหมุนไปมา คล้ายที่ผมยกตัวอย่างเรื่องวิ่งไป ทำให้เด็กคนนั้นวาดรูปได้ดี ประกอบกับเชิงจิตวิทยาที่ว่า เมื่อพอวาดรูปดีขึ้นมาแล้วถูกชื่นชม เด็กก็ยิ่งทำสิ่งนั้นด้วยความสุข แน่ใจว่า มันต่อยอดกันไป **พรสวรรค์ ทางศิลปะ ที่เหมือนไม่มีที่มา** บางทีนี่ก็แค่ทักษะ (การทำซ้ำ หลังจากได้รับคำชม) ผ่านต้นทุนทางกายอีกเช่นกัน **และมันนำไปเขาเก่งขึ้นด้วย ความรู้..** (เทคนิคการวาดที่มากขึ้น) ถ้าเขายังทำมันต่อไป..

จุดสังเกตหนึ่งคุณอาจจะเริ่มเห็นว่า **คนเราเพียงแค่มิต้นทุนต่างกัน** แต่ไม่ได้หมายความว่าเราพัฒนาอะไรไม่ได้ ในอีกด้านมีต้นทุนมากกว่า ต่อยอดไม่ได้มันก็ไร้ประโยชน์ ผมก็เป็นคนหนึ่งที่เคยมีต้นทุนดีๆ ในหลายเรื่องแต่ติดกรอบความคิด (Mindset) ข้ออ้างที่คล้ายๆ กับการไปคิดว่า **เราไม่มีพรสวรรค์ แค่เก่งระดับหนึ่ง** ไม่กล้า ต่างๆ นาๆ จึงสูญเสียทักษะเหล่านั้นไป ที่น่าจะทำให้สำเร็จได้ในอดีต

แล้วในเชิงความคิดล่ะ **พรสวรรค์ ทางความคิด ไอ่เดียวละ เช่นศิลปะก็ไม่ใช่แค่วาด** เรื่องนี้หากเราเข้าใจกลไกของความคิดสมองอะไรเสียหน่อย จะพบว่า แม้ตัวเราเองก็แสดงพฤติกรรมไม่คาดคิด ไม่รู้ตัวออกมาได้ นี่หมายถึงด้วยกลไกอันซับซ้อนของสมอง **เรา**

ล้วนรับสิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ สังคมเป็นจิตใต้สำนึก ที่ส่งผลต่อความคิดตัดสินใจในหลายด้าน ขึ้นอยู่กับว่าชีวิตแต่ละคนพบเจอและเลือกอะไรต่อไป เรื่องนี้ก็คล้ายกัน คนที่มีโลกในมุมแคบก็ยากที่จะมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ก็เพราะมันเห็นมาไม่มากพอ มีประสบการณ์ไม่มากพอหรือชีวิตไม่ค่อยได้ตัดสินใจอะไร ถูกตำหนิถูกฝังหัวว่าการทำผิดเป็นเรื่องใหญ่เกินจริง มาตลอด ทำให้กลายเป็นคนกลัวการตัดสินใจ มันก็ยอมส่งผลให้เป็นคนไม่ชอบคิด คิดบ่อยๆ เจอปัญหา ก็ต้องแก้ แก้บ่อยๆ คิดบ่อยๆ การทำซ้ำๆ ก็ยอมเป็นทักษะอย่างหนึ่ง ขยายต่อไปได้ก็ดีกว่าถ้าประยุกต์ การปรับปรุง **พรสวรรค์ทางความคิดก็ไม่ได้มีอะไรมากกว่า ที่ผ่านมามีประสบการณ์ กับมุมมองต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร** ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นเรื่องที่เคยพบเจอหรือเหมือนเดิม แต่มันจะมีบางสิ่งที่ทำให้เกิดการตัดสินใจได้ไม่ต่างกัน และแน่นอนมันเปลี่ยนได้ทันที ถ้าคุณเข้าใจ

ต้นทุนทางกายอาจสร้างไม่ได้แล้ว แต่ทางความคิดสร้างได้มากมายไม่สิ้นสุดด้วยความรู้

เมื่อคุณอายุมากขึ้นแล้ว ที่จริงก็คิดว่าทุกคนที่ผ่านมามีอ่าน สิ่งที่ต้องต่อยอดคือ ความคิด เพราะเป้าหมาย ณ วันนั้นคงไม่ใช่การเป็นนักกีฬา นักเดินหรืออะไร ที่ใช้ร่างกาย ซึ่งไม่ได้บอกว่าทำไม่ได้ แค่มองว่าน่าจะอยู่ในสถานะสร้างความมั่นคงให้ชีวิต ดังนั้น **ต้นทุนทางกายอาจสร้างไม่ได้แล้ว แต่ทางความคิดสร้างได้มากมายไม่สิ้นสุดด้วยความรู้** มันก็ขึ้นอยู่กับว่าเราจะรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ในแต่ละวันของชีวิต หรือจบที่ไม่มีพรสวรรค์ ไม่มีต้นทุน ไม่มีนั้น นี่โน่น.. และชีวิตหยุดเท่านั้น..

เทปกา

เครดิตภาพ www.baanandbeyond.com

อาทิตย์ก่อนหน้าผมจะเขียนบทความนี้ ผมไปจัดกิจกรรม Team building ให้หน่วยงานหนึ่ง ซึ่งในนั้นมีโครงการสร้างอัตลักษณ์องค์กรอยู่ด้วย ด้วยการทำกิจกรรมจึงทำให้อุปสรรคการทำงานของเรามีมากมาย หนึ่งในนั้นคือ เทปกา เรามีหลายอัน และมีอันหนึ่งเป็นสีฟ้า

ในระหว่างนั้นเราจำเป็นต้องนำกระดาษฟลิปชาร์ตขึ้นไปแปะ เพื่อให้ผู้ทำกิจกรรมอ่านข้อความ ที่งานผมคนหนึ่ง ก็ไปหยิบกระดาษกาฬสีฟ้านี้มาติด ในตอนนั้นผมไม่ได้มอง หันมาอีกที่ เขานำมันไปติดกับแอร์ เขารีบบอกว่า มันติดไม่อยู่ (เลยต้องติดตรงนี้) ผมหัวเราะเล็กน้อย แล้วบอกว่ามันจะติดได้ยังไง เพราะมันไม่ใช่สำหรับติด มันไม่เหนียว เขาอาจง (หรือเข้าใจไปแล้วไม่แน่ใจ) ด้วยความรีบผมจึงต้องทำงานต่อไป

เทปกาฬสีฟ้านี้ คือเทปกาฬทำแนว ทำเขตหรือสำหรับตีเส้นเวลาทาสี เราเอามาใช้ทำเส้น เขต แปะพื้นในห้องประชุม ด้วยคุณสมบัติที่มันไม่ติดพื้นผิวเกินไป ทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ลอกออกไม่ทำให้พื้นห้องประชุมเขาเป็นรอย **ผมคิดแบบรับผิดชอบสถานที่ที่เราไปทำงาน** จึงนำเทปกาฬแบบนี้มาใช้ แน่ใจว่าเรามีเทปกาฬอีกแบบสำหรับไว้ติดอะไรจริงๆ

แค่เทปกาฬก็มีหลากหลาย ด้วยคุณสมบัติต่างกัน เทปโอพีพีที่เมื่อก่อนกระดาษ คุณสมบัติคือเหนียว แกะแล้วกล่องขาดไปด้วย แต่นั่นคือคุณสมบัติมัน ให้ยึดติดกล่องให้อยู่ไม่ให้ของข้างในหลุดมาได้งายๆ

เทปกาฬอื่น อันนั้นคือติดกับสิ่งต่างๆ ได้หลากหลาย นอกจากนี่ยังมีเทปกาฬอื่นกันร้อน แบบกันชื้น เทปสองหน้าแบบโฟม แบบบาง เทปใสแบบฟิล์ม เหล่านี้เป็นแค่ความรู้ กับไม่รู้ที่แต่ละคน เอามาใส่ใจในการทำงานต่างกัน

ความรู้ ทำให้เราเริ่มทำบางอย่างได้ ทำไปมากๆ ก็เกิด **ทักษะ** ทักษะที่เกิดจากการทำจนชำนาญ แต่ถ้าขาดความรู้ เราก็ทำได้แค่นั้น บางทีก็คิดว่าชำนาญเหมือนมองว่า **ก็แค่เทปกาฬ** แบบนี้ก็ไม่พัฒนา ถ้าสลับบนแบบก้าวหน้าคือ **ความรู้ใหม่** ได้ทักษะใหม่ เพื่อไปเรียนรู้ใหม่

เมื่อมีทักษะทุกด้านในงานที่เราต้องทำ เก่งทุกทักษะ เราก็คงเหมือนมาราโดนาได้ ไม่วันใด ก็วันหนึ่ง แต่ถ้าเชื่อพรสวรรค์ ก็จบกันไปตรงนี้ โชคดีครับ

หลายคนคงยังแอบงออยู่ดี เกี่ยวกับเทปกาฬ พล. เรื่องเทปกาฬเป็นแรงบันดาลใจให้เขียนเรื่องนี้ครับ

